

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

2009/1 BSF 173 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et ekspertudvalg til udarbejdelse af en officiel dansk fattigdomsgrænse

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 26. marts 2010 af Özlem Sara Cekic (SF), Yildiz Akdogan (S), Mette Frederiksen (S),
Anne Marie Geisler Andersen (RV) og Line Barfod (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af et ekspertudvalg til udarbejdelse af en officiel dansk fattigdomsgrænse

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingsår at tage initiativ til, at der nedsættes et ekspertudvalg, der skal analysere udviklingen i fattigdommen, belyse forskellige metoder til at opgøre udviklingen i fattigdommen og udarbejde forslag, der kan danne grundlag for en officiel dansk fattigdomsgrænse, således at det er muligt regelmæssigt at offentliggøre statistik over, hvem der lever under dette niveau.

Bemærkninger til forslaget

I Danmark findes der, modsat i mange andre lande, ikke nogen form for officiel definition af fattigdom eller en fattigdomsgrænse. Det er med til sløre billedet af, hvor mange fattige der er i Danmark, og af konsekvenserne af lovgivning, der påvirker antallet af fattige.

Derfor opfordrer Folketinget regeringen til at nedsætte et ekspertudvalg, der skal analysere udviklingen i fattigdommen, belyse forskellige metoder til at opgøre fattigdommen og udarbejde forslag, der kan danne grundlag for en officiel dansk fattigdomsgrænse, således at det er muligt regelmæssigt at offentliggøre statistik for, hvem der lever under dette niveau. Udvalgets arbejde skal desuden belyse problemstillinger i forhold til børn i fattigdom samt langvarig fattigdom.

Det skal indgå i udvalgets kommissorium, at udvalgets forslag skal tage højde for personer, der i en vis udstrækning kan siges at have en periodevis selvvalgt lav indkomst og/eller have udsigt til en højere indkomst i umiddelbar fremtid, herunder f.eks. studerende og selvstændige.

Det er et stort problem, at der i Danmark ikke som i andre EU-lande er etableret fattigdomsforskning, der har kunnet medvirke til en begrebsmæssig afklaring, således at man har kunnet følge udviklingen på området.

Vi bliver med jævne mellemrum præsenteret for forskellige tal i de løbende rapporter, der alle viser, at fattigdom er et stigende problem i Danmark. Et eksempel på disse er AErådet, der har dokumenteret, at der fra 2001 til 2007 var tale om en stigning på 90.000 personer inklusive studerende og 67.000 personer eksklusive studerende, hvor antallet af fattige er defineret ved indkomst under 50 pct. af medianindkomsten (AErådet, 2010: »Rekordhøjt fattigdomsniveau har bidt sig fast«). Et andet eksempel er Socialforskningsinstituttet, der dokumenterer, at 59.000 børn i Danmark må betegnes som fattige. (Kilde: Børnefattigdom i Danmark 2002-2006, SFI – Det nationale Forskningscenter for Velfærd, 2009).

Ifølge en undersøgelse fra CASA lider familier på de laveste sociale ydelser markante afsavn på grund af deres økonomiske situation. Således har en stor del undladt at købe frugt og grønt, nyt fodtøj og overtøj, besøge familie og venner, invitere gæster hjem, have indboforsikring, gå til tandlægen og købe lægeordineret medicin. Særlig har fattigdom alvorlige konsekvenser for børnene. Ofte er der hverken råd til legetøj, tøj, sport, fritidsinteresser, børnefødselsdage eller skoleudflugter. (»Konsekvenser af de laveste sociale ydelser – Forsørgelsesgrundlag og afsavn«, Hansen og Hussain, CASA, august 2009).

Men der mangler en fælles enighed om, hvordan fattigdommen skal måles.

Udarbejdelse af officiel dansk fattigdomsgrænse

For at være i stand til at belyse konsekvenserne af fattigdom og hjælpe mennesker ud af fattigdom er det afgørende, at der i Danmark fastsættes en officiel fattigdomsgrænse. Modsat OECD, EU og lande som USA, Norge, Sverige og Storbritannien har Danmark nemlig ikke en fattigdomsgrænse, hvorfor debatten ofte ender i en strid om tal og om definitionen af fattigdom. Det skulle dog være muligt at nå frem til en definition af fattigdom i Danmark, som de fleste eksperter vil anerkende som relevant.

En fattigdomsgrænse i Danmark kan for det første gøre det lettere at belyse udviklingen i fattigdommen. På den måde undgår man forhåbentlig mudderkastning om, præcis hvad man skal forstå ved fattigdom, og får i stedet en debat om, hvorvidt udviklingen er rimelig. Forslagsstillerne lægger ikke skjul på, at den øgede gennemsækelighed vil give mere politisk fokus på fattigdomsproblemet.

Der findes forskellige metoder til fastsættelse af en fattigdomsgrænse:

- Absolut fattigdom er et mål, hvor man fastlægger en acceptabel minimumsindkomst
- Relativ fattigdom definerer fattigdomsgrænsen som indkomst under en procentdel – f.eks. 50 eller 60 pct. – af medianindkomsten.

- Budgetmetoden, hvor man udarbejder et budget for det lavest acceptable leveniveau, efter at udgifterne til bolig, varme, el og vand er betalt. Denne model bruges bl.a. i USA, Sverige og Norge.
- Afsavnsmetoden undersøger, hvor mange der grundet deres økonomi lider afsavn på områder, der opfattes som nødvendige og normale i det pågældende land. Det kan f.eks. handle om at give fødselsdagsgaver, købe medicin og gå til tandlægen.

Forslagsstillerne vil ikke lægge sig fast på en bestemt definition. Det er op til ekspertudvalget at komme med et begrundet forslag til forskellige metoder, der kan ligge til grund for etableringen af en officiel dansk fattigdomsgrænse.

Skriftlig fremsættelse

Özlem Sara Cekic (SF)::

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et ekspertudvalg til udarbejdelse af en officiel dansk fattigdomsgrænse.

(Beslutningsforslag nr. B 173).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.